

ABD Barış Enstitüsü

Rapor Bölüm Başlığı: Su Yönetimi ve Su Diplomasisi

Rapor Başlığı: Su Çatışma Yolları ve Barış İnşa Stratejileri Raporu

Yazarı(ları): David Michel

Yayınlayan: ABD Barış Enstitüsü (2020)

Sabit URL: <https://www.jstor.org/stable/resrep26059.9>

JSTOR, akademisyenlerin, araştırmacıların ve öğrencilerin güvenilir bir dijital arşivde çok çeşitli içerikleri keşfetmelerine, kullanmalarına ve geliştirmelerine yardımcı olan kar amacı gütmeyen bir hizmettir. Üretkenliği artırmak ve yeni akademik çalışma biçimlerini kolaylaştırmak için bilgi teknolojisi ve araçları kullanırız. JSTOR hakkında daha fazla bilgi için lütfen support@jstor.org adresine başvurun .

JSTOR arşivini kullanmanız, <https://about.jstor.org/terms> adresinde bulunan Kullanım Şartları ve Koşullarını kabul ettiğiniz anlamına gelir.

JSTOR

ABD Barış Enstitüsü Bu içeriğin dijitalleştirilmesi, korunması ve erişiminin genişletilmesi için JSTOR ile işbirliği yapmaktadır.

Su yönetimi ve Su Diplomasisi

Önceki vaka çalışmalarında gösterildiği gibi, su yönetimi doğası gereği çatışmacıdır. Doğası gereği, su yalnızca tek bir amaç için izole bir şekilde yönetilemez. Tüm su yönetimi, farklı coğrafi ölçekler, zaman dilimleri ve hükümet seviyelerindeki birden fazla sektörün ve paydaşın çatışan taleplerini ve rekabet eden çıkarlarını çözümsemelidir.

Büyük su kullanımları, diğer hayati kaynakların yönetimiyle bağlantılıdır. Su yöneticileri, bu karşılıklı bağımlılıkları su-gıda-enerji bağlantısını oluşturan şeyler olarak nitelendirir. ¹²⁶Su, tarım, balıkçılık ve gıda tedarik zincirleri için temel bir girdiyi temsil eder. Enerji üretimi, hidroelektrik ve termik santrallerin soğutulması için yaygın olarak kullanılır. Aynı şekilde, gıda yetiştirmek, hazırlamak, saklamak ve dağıtmak enerji gerektirir. Suyu arıtmak ve taşımak da öyle. Tarımsal uygulamalar (hangi mahsulün, nasıl ve nerede yetiştirileceği) yerel su döngülerini önemli ölçüde etkiler. Ve birçok yaygın mahsul biyoyakıt olarak enerjiye dönüştürülebilir. Su, gıda ve enerji sistemleri arasındaki ilişkiler karmaşıktır ve su-gıda-enerji bağlantısının farklı noktalarındaki politika hedefleri ve seçimleri, diğer noktalardaki hedefler ve etkilerle uyumlu olabilir veya çelişebilir.

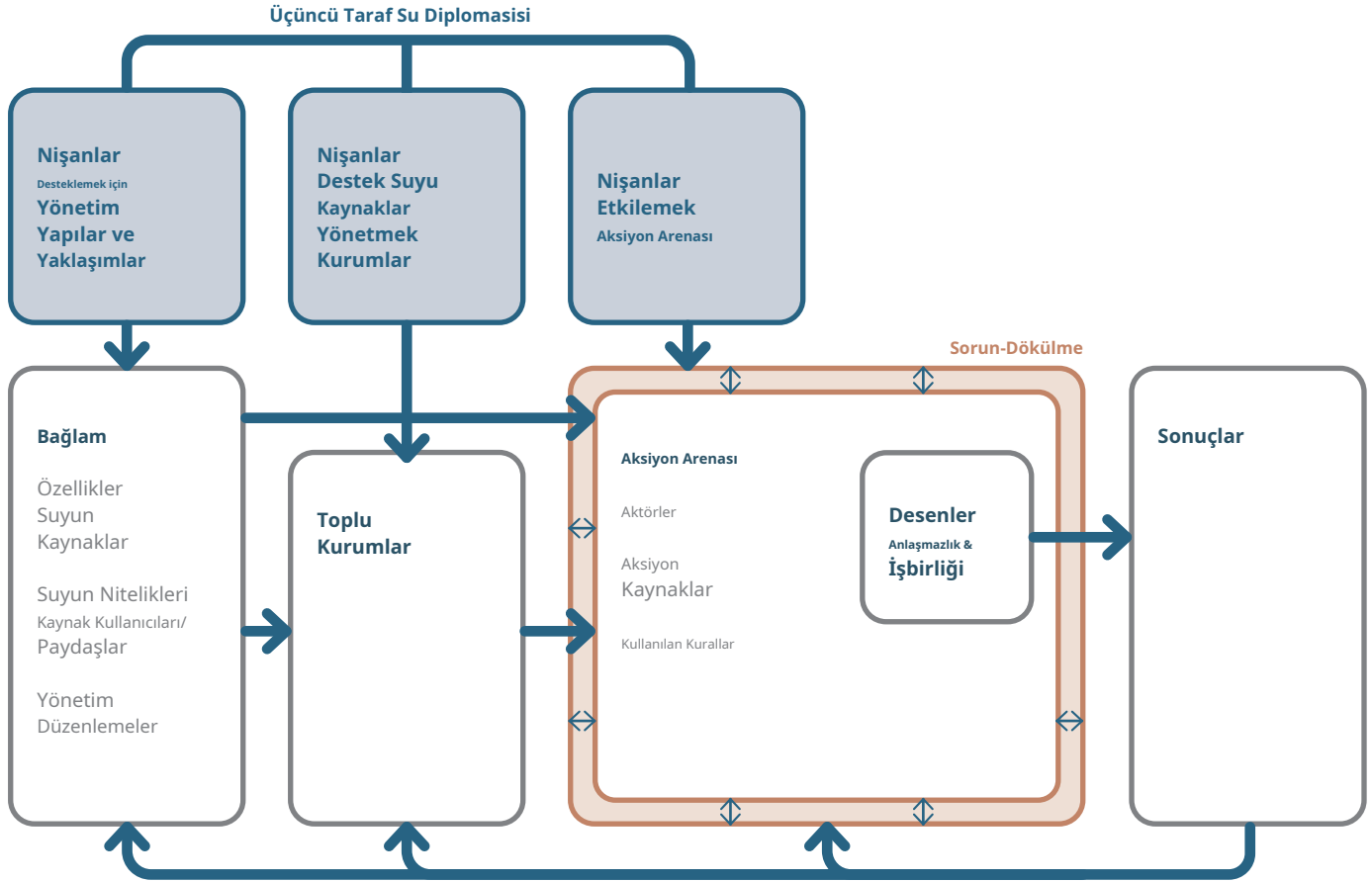
Su yönetiminin birbirine bağımlı ve çok boyutlu karakterini kabul eden politika yapıcılar, suyun ve ilgili kaynakların daha koordineli yönetimini gerçekleştirmek için araçlar oluşturmaya çabaladılar. Bu politikalar çeşitli isimler alır - entegre su kaynakları yönetimi (IWRM), uyarlanabilir su yönetimi, bağlantı yaklaşımları, ekosistem tabanlı stratejiler - ve ayrıntılarında farklılık gösterir, ancak hepsi ortak

Daha bütünsel ve sürdürülebilir su yönetişimi hedefleri.¹²⁷ Her ne kadar bireysel çözümler belirli yerlere, politikalara ve politika bağlamlarına göre uyarlanmak zorunda olsa da, bu bütünsel paradigmalardan belirli temel ilkeler ortaya çıkmaktadır.

İlk olarak, kamu meşruiyetini sağlamak için politika yapımı katılımcı ve şeffaf olmalıdır. İlgili aktörlerin taahhüdünü ve katkısını güvence altına almak ve rekabet eden kullanıcılar ve talepler arasındaki uzlaşmaları yönlendirmek için yetkililer, paydaş diyalogunu ve politika tasarımı ve uygulamasına girdiyi teşvik etmelidir. İkinci olarak, politikanın etkili olması için bilimsel olarak bilgilendirilmiş ve kanıta dayalı olması gerekir. Yetkililer, kaynak yönetimini yönlendirmek, değerlendirmek ve iyileştirmek için zamanında, tutarlı ve karşılaştırılabilir su verileri ve bilgileri üretmeli, paylaşmalı ve kullanmalıdır. Üçüncü olarak, politika, su-gıda-enerji bağlantısının karmaşıklıklarını karşılamak ve değişen zaman dilimlerinde belirsiz şekillerde gelişecek iklim değişikliği gibi riskleri yönetmek için uyarlanabilir ve ayarlanabilir olmalıdır. Dördüncüsü, yetkililer politika öğrenimini benimsemeli, politika etkilerini yinelemeli olarak değerlendirmeli, yeni bilgi ve deneyimleri dahil etmeli ve uygulamayı buna göre revize etmelidir. En önemlisi, politika yapımı havzayı bir hidrolojik birim olarak tanımalı ve entegre havza yönetim sistemleri içinde su kullanımlarının topluluğunu işlevsel olarak uygun ölçeklerde yönetmelidir. Havza genelinde siyasi veya sektörel sınırların çeşitli ölçeklerde iç içe geçtiği veya kesiştiği durumlarda, yönetim uygulamaları kullanıcılar ve hükümet düzeyleri arasında iş birliğini ve sektörler arası koordinasyonu teşvik etmelidir.¹²⁸

Küresel su güvenliğini sağlamak için etkili iş birliğini geliştirmek elzem olacaktır. Gerçekten de, altıncı hedef

Şekil 2. Üçüncü Taraf Su Diplomasisi ve Toplu Su Yönetimi

Elinor Ostrom'dan uyarlanmıştır, *Kurumsal Çeşitliliği Anlamak* (Princeton: Princeton Üniversitesi Yayınları, 2005) ve Blake D. Ratner ve diğerleri, "Doğal Kaynak Yönetiminde Toplu Eylemle Çatışmanın Ele Alınması" *Uluslararası Commons Dergisi* 11 (2017): 884.

Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri -"herkes için su ve sanitasyonun bulunabilirliğini ve sürdürülebilir yönetimini sağlamak"- uluslararası toplumu su iş birliğini artırmaya, iş birliğine dayalı kurumsal düzenlemeleri genişletmeye ve bütünlük su yönetimini her düzeyde uygulamaya açıkça mecbur kılmaktadır.¹²⁹ Bu amaçla giderek artan sayıda analist, su diplomasisinin güçlendirilmesi gerektiğini vurguluyor.

ÜÇÜNCÜ TARAF SU DİPLOMASİSİ

Su diplomasisi, devlet ve devlet dışı aktörlerin, paylaşılan su kaynaklarının mevcudiyeti, erişimi veya yönetimi ile ilgili olarak devletler içinde veya arasında işbirliğini teşvik etmek ve çatışmaları önlemek, azaltmak veya barışçıl yollarla çözmek amacıyla yürüttükleri süreç ve faaliyetler olarak tanımlanabilir.¹³⁰ Entegre yönetim yaklaşımlarını yürürlüğe koymak, özündesiyasive sıklıkla

tartışmalı sorular.¹³¹ Bir havzanın veya su havzasının hidrolojik sınırlarının, Allen Kneese'in belirli bir politika zorluğunun "sorun-barınağı" olarak adlandırdığı pratik parametrelere uyması nadiren gerçekleşir.¹³² Politika konuları tam olarak nasıl tanımlanıyor? Hangi sektörler hangi ölçeklerde entegre edilmeli, hangi paydaşlar hangi süreçlere dahil edilmeli, hangi kurumlar hangi hükümet seviyelerinde dahil edilmeli ve güçlendirilmelidir? Karar vericiler hangi maliyetleri ve faydaları (kimin için) tartmalıdır? Uyarlanabilir politikalar ne zaman revize edilmelidir, hangi riskler ve belirsizlikler değerlendirilmeli ve hangileri kabul edilmelidir? Su diplomasisi, tarafların bu soruları paydaşlar, ölçekler ve yönetim seviyeleri arasında yönlendirmek için kullandıkları dinamik stratejiler ve etkileşimlerden oluşur.¹³³ İşbirlikçi su diplomasisi bütünlük su yönetişiminin gerçekleştirilmesini sağlar.

Dünyanın ortak sularının birçoğu, artan su stresine karşı en savunmasız olanlar, iş birliği mekanizmalarının yetersizliği, kurumsal kapasite eksiklikleri ve kullanıcılar arasındaki sürdürülebilir iş birliğini engelleyen güvensizlik ve anlaşmazlıklar nedeniyle zarar görüyor.

Yine de, birçok paylaşılan su etkili bir işbirliğinden yoksundur. Dünya nüfusunun yarısı, 150 ülke tarafından paylaşılan dünyanın 310 sınır ötesi nehir havzasında yaşamaktadır.¹³⁴Bu havzaların çoğu işbirlikçi anlaşmalarla kapsamamaktadır. Uluslararası anlaşmaların yürürlükte olduğu yerlerde, çok azı entegre yönetim prensiplerini tam olarak bünyesinde barındırmaktadır. Birçoğu tüm havza ülkelerini içermemektedir. Birçoğu anlaşmazlık çözüm prosedürleri, veri değişimi mekanizmaları veya değişen nehir akışlarını ele alan hükümler istemektedir.¹³⁵Diğer durumlarda, kıyıdaşlar mevcut anlaşmaları yalnızca yetersiz olarak değil, aynı zamanda adaletsiz olarak da görebilir, katılımcılar arasındaki tarihi eşitsizlikleri veya dengesiz güç ilişkilerini kutsallaştırabilir.¹³⁶Ulusal su yönetimi sistemlerine ilişkin küresel araştırmalar, birçok ülkenin bütünlük politikası çerçeveleri hazırlamış olmasına rağmen, özellikle gelişmekte olan ülkelerde gerçek uygulamaların geride kaldığını bildiriyor.¹³⁷

Dünyanın ortak sularının birçoğu, artan su stresine karşı en savunmasız olanlar, iş birliği mekanizmalarının yetersizliği, kurumsal kapasite eksiklikleri ve kullanıcılar arasındaki sürdürülebilir iş birliğini engelleyen güvensizlik ve anlaşmazlıklar nedeniyle zarar görüyor.¹³⁸Bu gibi durumlarda, üçüncü taraf aktörler mevcut veya ortaya çıkan su çatışmalarını hafifletmek için su diplomasisini teşvik ederek önemli roller oynayabilir. Üçüncü taraf katılımı, komşu hükümetlerden veya diğer kıyıdaş olmayan devletlerden, hükümetler arası örgütlerden, kalkınma ajanslarından, STK'lardan veya paylaşılan su kaynağında doğrudan paydaş olmayan veya belirli bir su çatışmasına katılmayan diğer aktörlerden gelebilir. Üçüncü taraf katılımı, devlet aktörleri arasında resmi diplomasiyi teşvik etmeyi gerektirebilir veya devlet veya devlet dışı taraflar arasında farklı biçimlerde resmi olmayan veya "çok kanallı" diyalog veya etkileşimleri kolaylaştırma şeklini alabilir.¹³⁹

Üçüncü taraf su diplomasisi, çatışma yönetimi ve barış inşası, kolektif için bağlamı ve karar çerçevesini şekillendirmek olarak tanımlanabilir.

Paylaşılan su kaynaklarının yönetimi. Sınır ötesi bir havzada veya yerel sulama birliğinde olsun, su politikası yapımı, çeşitli dışsal faktörler tarafından tanımlanan bir çevre bağlamında gerçekleşir. Bu faktörler arasında su kaynağının özellikleri (kıtık, mekansal ve zamansal dağılım, yenileme oranları); kaynak kullanıcılarının veya paydaşların nitelikleri (sosyoekonomik özellikler, kaynağa erişim ve kaynağa bağımlılık); ve mevcut yönetim düzenlemeleri (yasal ve politik yapıların toplumsal sistemleri ve ayrıca kaynak erişimini ve kullanımını yöneten belirli resmi ve gayri resmi kurumlar, yasalar ve örf ve adet kuralları) yer alır.

Bu kapsayıcı bağlam, belirli bir konu etrafında pazarlık ve politika yapımı için belirli karar alma forumunu veya "eylem alanını" bilgilendirir ve yerelden uluslararasıya kadar birçok düzeyde ve ölçekte tanımlanabilir.¹⁴⁰Bir eylem alanı aktörlerden, kaynaklardan ve kurallardan oluşur. Aktörler bireyler veya hükümet bakanlıkları veya sivil toplum örgütleri gibi kolektif varlıklar olabilir. Kaynaklar, aktörlerin temsilcilik kullanmasını, karar alma süreçlerine katılmasını ve diğer aktörleri etkilemesini sağlayan somut ve somut olmayan varlıkları ve yetenekleri temsil eder. Bunlar finansal ve maddi kapasiteleri, politik ve yasal otoriteleri ve meşruiyet, müttefikler ve seçmenler ve bilgi ve bilişsel şemalar (örneğin, nexus yönetim paradigmaları) gibi faktörleri kapsar ve aktörlerin bilgi ve kaynakları harekete geçirmesini sağlar. Kurallar, belirli bir eylem alanındaki belirli prosedürleri ve "kullanımdaki kuralları" ilgilendirir. Bunlar, hangi aktörlerin ve rollerin katılım hakkına sahip olduğunu, kaynakların nasıl kullanılabileceğini ve kararlara nasıl varılacağını belirleyen resmi ve gayri resmi kuralları, normları ve gelenekleri içerir. Örneğin, uluslararası bir antlaşma ile tanımlanan bir eylem alanında, kullanımdaki yasal kurallar yalnızca devletlere aktör hakkı verebilir ve fikir birliği ile karar almayı şart koşabilir.

Eylem alanları dinamik aşamalardır. Birçok su çatışması için, yerleşik bir kurum veya prosedür (bir devlet kurumu, mahkeme, köy konseyi) tanınan eylem alanını oluşturacaktır ve buna eşlik eden aktör rolleri ve kullanımdaki kurallar olacaktır. Ancak birçok sorun için, karar alma ve çatışma çözümü için net bir forum veya süreç kolayca belirgin olmayabilir veya üzerinde anlaşılabilir olmayabilir, bu da aktörlerin mevcut düzenlemeleri uyarlamasını veya yenilerini ifade etmesini, eylem alanını oluşturan katılımcıları ve parametreleri toplu olarak müzakere etmesini gerektirir.

Tipik olarak, birden fazla farklı potansiyel olarak uygulanabilir kural seti bir arada bulunur (uluslararası yasalar, ulusal düzenlemeler, geleneksel rutinler, kültürel normlar) ve birden fazla farklı aktör ve kurum bir rol talep edebilir. Farklı aktörler, çıkarlarına bağlı olarak farklı kullanımdaki kuralların otoritesine başvuracak ve kendi avantajlarına göre diğer aktörlerin ve rollerin dahil edilmesini veya dışlanmasını savunacaktır. Uygulamada, eylem alanı ve sorun kulübesi genellikle karşılıklı olarak kurucu olduğunu kanıtlayacaktır. Tarafların sorun kulübesini nasıl tanımladıkları, hangi katılımcıların ve hangi kuralların eylem alanını oluşturmayı tercih ettiklerini şekillendirirken, hangi aktörlerin ve hangi kullanımdaki kuralların eylem alanını oluşturduğu, sorun kulübesinin topluca nasıl tanımlanacağını şekillendirecektir. Sorun kulübesi sabit değil akışkandır. Çoğu eylem alanı bulunmaz, oluşturulur.

Eylem alanlarında üretilen sonuçlar, işbirlikçi veya çatışmalı, bağlamı geri besler

ve su yönetimi için eylem alanları. Örneğin, sınır ötesi bir su yolunu paylaşan kıyı ülkeleri ortak bir nehir havzası örgütü oluşturmayı kabul ederse, anlaşma tarafından belirlenen yetki, üyelik, yönetim mekanizmaları ve karar prosedürleri, sonraki politika yapımının bağlamını, aktörlerini, kaynaklarını ve kurallarını şekillendirecektir.¹⁴¹

Su diplomasisi, iş birliğine dayalı kolektif eylemi teşvik etmek için birden fazla noktada hareket edebilir. (bkz. sayfa 23'teki Şekil 2.) Ulusal kaynak yönetimi yapılarını güçlendirmek, bölgesel örgütleri desteklemek ve uluslararası sözleşmelerin ve hedeflerin uygulanmasını ilerletmek gibi üçüncü taraf katılımları, iş birliğine dayalı yönetim yaklaşımlarının kurumsallaşmasına ve rekabet eden grupların su çatışması ve iş birliğini yürürlüğe koyduğu çevreleyen bağlamların şekillendirilmesine yardımcı olabilir.¹⁴²

Üçüncü taraf diplomasisi ayrıca belirli eylem alanlarını da ele alabilir. Resmi müzakerelerde arabuluculuk yapmak ve gayri resmi paydaş diyaloglarını, sorun çözme çalıştaylarını ve kapasite geliştirme eğitimlerini kolaylaştırmak gibi araçlar aracılığıyla, dış üçüncü taraflar çatışma azaltımını teşvik edebilir, aktör yeteneklerini geliştirebilir, kaynakları çoğaltabilir, işbirlikçi ve kapsayıcı kuralların kullanımını teşvik edebilir ve çatışan tarafların kolektif sorun çözümünü yapılandırarak karşılıklı yararlar için fırsatlar yaratmalarına ve gerçekleştirmelerine yardımcı olabilir.